

ENKELE GROTE VLAAMSE HOEVEN IN DE EERSTE HELFT VAN DE VEERTIENDE EEUW

J. MERTENS °

In 1931 verscheen in de Handelingen van ons Genootschap de publikatie van twee staten die informatie verstrekken over het hoevenbezit van het Sint-Janshospitaal te Brugge in de jaren 1300 en 1310¹. Deze staten kwamen terecht in het Rijksarchief te Brugge in het jaar 1929 door een schenking vanwege Baron E. van Caloen te Koolkerke². Momenteel zijn beide staten opgenomen in de reeks "oorkonden" (met blauw nummer) onder de nummers 11.459 en 11.460.

Het was waarschijnlijk dat in het archief van het hospitaal nog andere dergelijke staten werden bewaard. Dit bleek inderdaad het geval te zijn. Wij hebben gegevens van staten uit 1315 en 1333 gebruikt en - vooral voor de hofsteden Briele, Trente, Donk en Scuringhe - geciteerd in onze studie over de laat-middeleeuwse landbouweconomie in het Brugse Vrije³. De staten vermelden evenwel nog verscheidene andere hofsteden en verdienen daarom o.i. in extenso te worden gepubliceerd als aanvulling op de reeds door van Zuylen van Nyevelt gepubliceerde teksten. Voor Briele, Trente, Donk en Scuringhe zou de reeks gegevens, die voor de tweede helft van de 14de eeuw en voor Scuringhe ook later voorkomen in de algemene rekeningen van het Sint-Janshospitaal, zonder moeite kunnen aangevuld worden. Wij gebruikten deze gegevens in onze reeds aangehaalde studie, terwijl ook G. Himpens een opstel schreef over het Sint-Janshospitaal en zijn landbouwbedrijf in de eerste helft van de 14de eeuw⁴. De si-

° Dr. geschiedenis, departementshoofd Rijksarchief te Gent, p/a Geraard de Duivelstraat 1, 9000 Gent.

1. A. VAN ZUYLEN VAN NYEVELT, *Les grandes fermes en Flandre vers 1300* in: *Annales de la Société d'Emulation de Bruges*, t. 74, 1931, p. 40-52.

2. Rijksarchief te Brugge, Register van Aanwinsten.

3. J. MERTENS, *De laat-middeleeuwse landbouweconomie in enkele gemeenten van het Brugse platteland*. Brussel, 1970 (Pro Civitate, Historische Uitgaven, Reeks in-8°, Nr. 27).

4. G. HIMPENS, *Het Sint-Janshospitaal te Brugge en zijn landbouwbedrijf rond 1350* in: *Biekorf*, 80, 1980, p. 93-96.

tuatie omstreeks 1550 werd dan weer beschreven door J. De Smet⁵. Over de bronnen voor de landbouwgeschiedenis zoals wij ze kunnen leren kennen uit gegevens voor Scuelinghe in de vijftiende eeuw bereiden wij een uitgebreide tekstpublicatie voor.

Als wij de gegevens voor de verschillende hofsteden willen vergelijken voor wat de bezaaiing en de veestapel voor het eerste derde van de 14de eeuw betreft kunnen wij die wellicht best eerst in tabelvorm weergeven⁶. Het betreft hier de hofsteden Scuelinghe en Trente te Zuienkerke, Briele te Sint-Michiels, Donk tussen Maldegem en Sijsele, ter Elst te Oostkamp, Moere te Eeklo, Altena te Adegem, de hofstede te Snellegem, het hof te Oedelem, het hof te Wenduine en Westscure te Sint-Andries⁷.

	1300	1310	1315	1333
BEZAAIING				
<i>Altena</i>				
oppervlakte				125
rogge				10 ¹ / ₂ (8,4)
haver				22 (17,6)
totaal				32 ¹ / ₂ (26,0)
weide en ten behoeve van de beesten				
<i>Briele</i>				
oppervlakte	94	94	94	94
bezaaiing				
rogge	28 (29,7)	48 (51,0)	36 (38,3)	34 (36,1)
evene	17 (18,0)	13 (13,8)	18 (19,0)	22 (23,4)
meekrap				2,3 (2,4)
totaal	45 (47,7)	61 (64,8)	54 (57,3)	58,3(61,7)
hooiland en weide				

5. J. DE SMET, *Het Sint-Janshospitaal te Brugge rond 1550 in: Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis "Société d'Emulation" te Brugge*, 103, 1966, p. 24-44.

6. Voor de bezaaiing wordt voor ieder jaar na de ingenomen oppervlakte in gemeten – waar het om "bunder" gaat wordt dit expliciet vermeld – tussen haakjes het procentuele aandeel opgegeven.

7. A. VAN ZUYLEN VAN NYEVELT, *art. cit.*, p. 43, n. 17 geeft ook Oedelem als mogelijke lokalisatie.

Enkele grote Vlaamse hoeven in de eerste helft van de veertiende eeuw

Donk

oppervlakte	100	100	106	150
bezaaiing				
rogge	20 (20,0)	17 (17,0)	20 (18,8)	15 (10,0)
evene	32 (32,0)	35 (35,0)	30 (28,3)	20 (13,3)
totaal	52 (52,0)	52 (52,0)	50 (47,1)	35 (23,3)
veld	50 bunder	50 bunder	50 bunder	
weide en grasland				

Moere

oppervlakte	307	302	310	
bezaaiing				
rogge	48 (15,6)	42 (13,9)	45 (14,5)	
evene	95 (30,9)	100(33,1)	95 (30,6)	
totaal	143(46,6)	142(47,0)	140(45,1)	
weide en woestijn				

Oedelem

oppervlakte	123	71	73	108
bezaaiing				
tarwe				
en rogge	16 (13,0)	12 (16,9)	16 (21,9)	16 (14,8)
evene	30 (24,4)	35 (49,3)	32 (43,8)	30 (27,7)
vitsen				2 (1,8)
totaal	46 (37,4)	47 (66,2)	48 (65,7)	48 (44,4)
weide				

Oostkamp

oppervlakte	163,6	163,6	117	
rogge	23 (14,0)	24 (14,7)	22 (18,8)	
haver	35 (21,4)	35 (21,4)	31 (26,5)	
totaal	58 (35,4)	59 (36,1)	53 (45,3)	
water en onland				

Scueringhe

Oppervlakte	561	548	551	555
Bezaaiing				
tarwe	175 (31,2)	150 (27,4)	190 (34,5)	160(28,8)
haver	200 (35,6)	220 (40,1)	215 (39,0)	120(21,6)
bonen				42 (7,5)

vitsen				50 (9,0)
totaal	375 (66,8)	370 (67,5)	405 (73,5)	372(66,9)

weide, braak en grasland

Snelleghem

oppervlakte	65	61	65	45
bezaaiing				
rogge	13 (20,0)	13 (21,3)	11 (16,9)	10 (22,2)
haver	30 (46,1)	31 (50,8)	27 (41,5)	18 (40,0)
totaal	43 (66,1)	44 (72,1)	38 (58,5)	28 (62,2)

grasland en weide

Trente

oppervlakte	98	98	108	162,6
tarwe	31 (31,6)	25 (25,5)	32 (29,6)	55 (33,9)
lentekoren	40 (40,8)	40 (40,8)	40 (37,0)	28 (17,2)
bonen				8 (4,9)
vitsen				20 (12,3)
gerst				3 (1,8)
totaal	71 (72,4)	65 (66,3)	72 (66,6)	104(63,9)

weide, braak, grasland

Wenduine

oppervlakte	72	72	72 ^{1/2}
tarwe	16 (22,2)	18 (25,0)	19 (26,2)
haver	36 (50,0)	30 (41,6)	35 (48,3)
totaal	52 (72,2)	48 (66,6)	54 (74,5)

Westscure

oppervlakte	190	190	190
bezaaiing			
rogge	60 (31,6)	49 (25,8)	
evene	40 (21,0)	45 (23,7)	
totaal	116(61,0)	94 (49,5)	50 (26,3)
hooiland	16 (8,4)		

hooiland en weide

VEESTAPEL

Altena

merries				3
melkkoeien				11
ghelde beesten				10
kalveren				4
totaal runderen				25
lammeren				160
zwijnen				2

Briele

merries	7	8	6	8
kachtel				1
totaal paarden	7	8	6	9
melkkoeien	24	26	22	16
kalveren				7
sterkers		12		
ghelde beesten	11		5	11
totaal runderen	35	38	27	34
schapen	97	90	110	100
zwijnen	6	9	6	

Donk

merries	6	5	6	6
velken		1		
totaal paarden	6	6	6	6
melkkoeien	26	25	28	14
sterkers		13		
ghelde beesten	8		8	14
totaal runderen	34	38	36	28
schapen	110		124	100
lammeren		109		
zwijnen	2	2	2	4

Moere

merries	10	9	8
velken		2	
hengst	1	1	1
totaal paarden	11	12	9
melkkoeien	39	38	35
ghelde beesten	23	24	22
totaal runderen	62	62	57
schapen	108	106	120
lammeren	130	112	115
zwijnen		5	6

Oedelem

merries	4	3	4	4
velken				2
totaal paarden	4	3	4	6
melkkoeien	12	12	10	10
kalveren				4
sterkers	4	4		
ghelde beesten			5	8
totaal runderen	16	16	15	22
schapen	70	60	80	100
zwijnen	2	2	2	2

Oostkamp

merries	4	4	4
velken		1	
totaal paarden	4	5	4
melkkoeien	21	18	21
sterkers		10	
ghelde beesten	12	2	10
totaal runderen	33	30	31
schapen	80	84	79
zwijnen	2	4	2

Enkele grote Vlaamse hoeven in de eerste helft van de veertiende eeuw

Scueringhe

paarden	1	1	1	
merries	24	27	26	24
kachtels			9	
veulens				2
velken	3	9	2	2
totaal paarden	28	37	38	28
melkkoeien	62	56	59	60
kalveren				16
stieren				7
ghelde beesten	34	48	42	16
totaal runderen	96	104	101	99
schapen	120	118	125	112
lammeren	150	108	130	112
zwijnen	30	40	33	35

Snellegem

totaal paarden	4	3	3	4
melkkoeien	14	12	12	12
sterkers	7	6		
ghelde beesten			7	5
kalveren				5
totaal runderen	21	18	19	22
schapen	66	153	80	100
zwijnen		2	2	2

Trente

merries	5	6	6	6
paard				1
velken				3
hengst	1			
kachtelen				2
totaal paarden	6	6	6	12
melkkoeien	16	16	15	15
kalveren				5
sterkers	8	6		

Enkele grote Vlaamse hoeven in de eerste helft van de veertiende eeuw

ghelde beesten			5	9
totaal runderen	24	22	20	29
schapen	98	92	110	105
zwijnen	7	4	4	19

Wenduine

merries	5	5	5	
melkkoeien	12	9	13	
sterkers	4	2		
ghelde beesten			6	
totaal runderen	16	11	19	
schapen	80	46	96	
zwijnen	2		2	

Westscure

molenpaarden	4	3	4	
merries	8	9	9	
kachtels	1			
totaal paarden	13	12	13	
melkkoeien	26	26	26	
vaarzen		2		
stieren		5		
sterkers		10		
ghelde beesten	18		10	
totaal runderen	44	43	36	
schapen	100	97	100	
zwijnen	7	7	11	

Stellen wij eerst de evolutie of het gebrek daaraan vast, eerst voor wat de bezaaiing betreft, vervolgens voor wat betreft de veestapel en voor de bedrijfsvoering.

Het is duidelijk dat zich in de hier behandelde periode inzake bezaaiing duidelijk een diversificatie van de geteelde gewassen manifesteert. Dit valt op in de staat van bezaaiing voor Briele, Oedelem, Scuelinghe en Trente waar naast de traditionele tarwe of rogge in 1333 ook bonen, vitsen, gerst en meekrap voorkomen. Voor wat de oppervlakte van de uitbatingen betreft is de situatie reeds veel minder

duidelijk : de oppervlakte van Donk, Oedelem en Trente lijkt toe te nemen, maar Snellegem neemt af. Bovendien kan de manier waarop de opgave gebeurt wijzigen (cf. Donk). Correlatief hiermee zou men voor Donk moeten besluiten dat de bebouwde oppervlakte tussen 1315 en 1333 fel afnam, maar het beeld verandert toch enigszins als men aanneemt dat in 1333 tenminste een deel van het "veld" in de bedrijfsoppervlakte meegerekend werd. Toch lijkt ook voor Westscure de bezaaide oppervlakte af te nemen tussen 1310 en 1315.

Voor wat de veestapel betreft is het bijna nog moeilijker besluiten te trekken. Tussen 1315 en 1333 verdubbelt het aantal paarden te Trente. Hierbij weze onmiddellijk opgemerkt dat ook de bezaaide oppervlakte voor die hofstede van 72 tot 104 gemeten toeneemt. Voor het overige lijkt het ons gevaarlijk veel verder te gaan. Wellicht kan nog gezegd worden dat de indruk ontstaat dat het aantal zwijnen toeneemt (cf. Donk, Trente, Westscure). Toch is hun aantal nog niet zeer groot⁸.

Voor wat de bedrijfsvoering betreft kan zonder enige twijfel gesteld worden dat de winsten sinds het begin van de 14de eeuw merkbaar afnamen. Toch duurt het voor de belangrijkste hofsteden (Scuringhe, Trente, Briele, Donk en Ter Elst) tot in 1349 vooraleer voor het eerst een negatief bedrijfssaldo opgetekend wordt. Het bilan van de bedrijfsoverschotten kan afgelezen worden uit de rekening van het jaar 1333. Het bedraagt voor Scuringhe 455 lb. 11^{1/2} s.; voor Trente 94 lb. 10 s.; voor Briele 20 lb. 9 s.; voor Oedelem 17 lb. 8 s. 3d.; voor Donk 5 lb. 18 s. 9 d.; voor Altena 26 lb. 3 s. Voor Snellegem weten wij niet hoe groot de investeringen waren die door het Sint-Janshospitaal werden gedaan. Wel weten wij dat de door het hof te Snellegem verrichte leveringen de waarde van 26 lb. 11 s. hadden.

Duidelijk is verder dat het Sint-Janshospitaal vrij snel inzag dat rechtstreekse uitbating minder en minder rendabel werd. Tussen 1315 en 1333 werd deze vorm van exploitatie voor de hofsteden Westscure, Moere, Oostkamp en Wenduine opgegeven, Altena daarentegen, dat in 1333 voor het eerst in een afzonderlijke staat voorkomt, werd op dat ogenblik nog rechtstreeks uitgebaat⁹.

8. Zie H. PIRENNE, *Histoire de Belgique*, I, p. 139.

9. L. STOCKMAN, *Het goed Altena te Adegem in : Appeltjes van het Meetjesland*, 29, 1978, p. 126-153, vooral p. 127 : "vanaf 1321 wordt de opbrengst van het goed Altena afzonderlijk in de rekeningen genoteerd.

BIJLAGEN

1.

Hofsteden toebehorend aan het hospitaal in 1315

(Brugge, Archief van het OCMW, Sint-Janshospitaal reeks A, rol 19)

(In dorso staat :) *Bona que spectant ad curtes in XV°*

Dit es tgoed dat behort ten hoven in XV°

Ten hove van Scueringhe behort 531 gemeten eghins lands ende 20 gemeten profst lands daer of es ghezait met taerwen 190 gemeten; met lenticorne 215 gemeten; tander es wede ende brake.

Item daer es 1 meripaerd ende 26 merien, twe veelkin ende 9 kachtele van tiaren

Item daer zijn 59 mellcoen ende 42 ghelde beesten ende 33 zwijn.

Item daer zijn 125 ouder scaep ende 130 lammer.

Ten hove ter Westscure behort 190 gemeten lands daer of es ghezait 50 gemeten; tander es hoiland ende wede; van desen lande ghelt men elcs jaers te Knesselare 55 hoed 1 virtale evenen ende 3 lb. par. in anderen steden.

Item daer zijn 2 molen ende 4 molenpaerde, 9 merien, 26 melkcoen, 10 ghelde beesten, 100 scaep, 1 zueghe ende 10 zwijn.

Ten Briele behort 94 gemeten lands daer of ghezait es 36 gemeten met rogghen; met evenen 18 gemeten; tander es hoiland ende wede.

Item daer zijn 6 merien, 22 melkcoen, 5 ghelde ende 110 scaep ende 6 zwijn.

Ten hove ten Moere behort 310 gemeten lands daer of es ghezait met rogghen 45 gemeten; met evenen 95 gemeten; tander es wede ende woestine.

Item daer zijn 8 merien, 1 hinxt, 35 melkcoen, 22 ghelde, 120 ouder scaep, 115 lammeren ende 6 zwijn.

Te Donc behort 106 gemeten lands ende 50 bunre velts; daer of es ghezait met rogghen 20 gemeten; met evenen 30 gemeten; tander es wede.

Item daer zijn 6 merien, 28 melcoen, 8 ghelde beesten, 124 scaep ende twe zwijn.

Ten hove te Wendunen behort 22¹/₂ gemeten eghins lands dat ghelt 3¹/₂ s. elc gemet.

Item daer es ghezait met tarwen 19 gemeten; met lenticorne 35 gemeten.

Item daer zijn 5 merien, 13 melkcoen, 6 ghelde beesten ende 96 scaep ende twe zwijn.

Te Trenten behort 80 gemeten eghins lands ende 28 gemeten profs lands. Daer es ghezait met tarwen 32 gemeten; 40 gemeten lentin corens. Item daer zijn 6 merien, 15 coen, 5 ghelde, 110 scaep ende 4 zwijn.

Te Orscamp behort 117 gemeten lands, tander es water ende onland. Daer of es ghezait met tarwen ende met rogghen 22 gemeten; met evenen 31 gemeten. Item daer zijn 4 merien, 21 melkcoen ende 10 ghelde beesten ende 79 scaep ende twe zwijn.

Te Oedelem behort 73 gemeten lands daer of es ghezait met tarwen ende met rogghen 16 gemeten ende 32 gemeten evenen; 4 merien, 10 melkcoen, 5 ghelde, 80 scaep ende twe zwijn.

Te Snelleghem behort 65 gemeten lands; daer of es ghezait 11 gemeten met rogghen, 27 gemeten met evenen. Item daer zijn 12 melkcoen, 7 ghelde, 80 lammeren, 3 paerde ende twe zwijn.

Ten hospitale van Maldenghem behort 73 lb. 4 s. 1½ d. renten. Te Sente Pieters te Ghent 20 lb. renten. In ceinse 45 lb. Int Vrihe 12 lb. In tienden 34 lb. Hier of gaet weder huit 22 lb. aerveliker renten ende die cost van den hospitale.

2.

Hofsteden toebehorend aan het hospitaal in 1333

(Brugge, Archief van het OCMW, Sint-Janshospitaal, rolrekening 20)

(In dorso staat :) *Die rekeninghe vanden hoven in meye XXXIII°*

Die rekeninghe vanden hoven in meye XXXIII.

Dit es tgoed dat behoord ten hove van Scueringhe ende behoren zal ghelevert bi broeder Wouter Zueringhe, bi broeder Janne van Donc, bi broeder Symoene den Zwaerdvaghere, bi zuster Maerzoeten Zueryncs, bi zuster Katrinen Winnepennincs ende bi zuster Lisebetten van Gheynt int jaer 33 te half meye.

Int eerste behorene 555 ymeten lands van de welken bezayt es met tarwen 160 ymeten; item met evenen 120 ymeten; item met bonen 42 ymeten. Item met vitsen 50 ymeten. Summa van datter bezayt es 372 ymeten ende al tanderes ghersland ende brake.

Dit sijn die cateilen die ten vors. hove toebehoren:

Int eerste 24 trecmerien; item 2 veelken; item 2 vole; item 60 melkecoen; item 16 ghelde beesten; item 7 stiers; item 16 calver. Item 6 zueghen; item 3 beers; item 26 lijfzwijn; item 112 houder scaep; item 112 lammeren.

Dit es tgoed dat dit vors. hof ghelevert heeft den huus int eerste in taerwen 500 hoed elc hoed 15 s. Summa 375 lb. Item in evenen 100 hoed elc hoed 7 s. Summa 25 lb. Item in botren 60 cupen elke cupe 36 s. Summa 118 lb. Item in case 44 waghén elke waghe 24 s. Summa 52 lb. 16 s. Item in wullen 310 stic elc stic 3 s. 4 d. Summa 38 lb. 2 s. 8 d. Item in lammeren 148 stic elc stic 4 s. Summa 29 lb. 12 s. Item in melke coen ten tubbe 2 stic elc stic 3 lb. 12 s. Summa 7 lb. 4 s. Item in vachten $7\frac{1}{2}$ s. Summa van al 656 lb. 2 s. 2 d.

Hier of es te slane dat thof ghecost heeft te houdene 200 lb. 10 s. 8 d. Dus blijft hem te boven 455 lb. $11\frac{1}{2}$ s.

Dit es tgoed dat behord ten hove van Trenten ende behoren zal ghelevert bi den meester int jaer XXXIII te half meye. Int eerste behortre 62 ymeten 2 linen ende 21 roeden lands van de welke bezayt es met taerwe 55 ymeten. Item met evenen 28 ymeten. Item met ghersten 3 ymeten. Item met bonen 8 ymeten. Item met vitsen 20 ymeten. Summa van datter bezayt es 114 ymeten ende tander es gherland ende weede.

Dit sijn de cateile die ten vors. hove toe behoren : int eerste 6 trecmerien. Item 1 paerd. Item 3 veelken. Item 2 cachtele. Item 15 melke coen. Item 9 ghelre beesten. Item 5 calver. Item 105 scaep. Item 2 zueghen. Item 5 lijfzijn. Item 12 verkine.

Dit es tgoed dat dit vors. hof ghelevert heeft den huus : int eerste in taerwen $130\frac{1}{2}$ hoed elc hoed 15 s. Summa 97 lb. $17\frac{1}{2}$ s. Item in evenen 70 hoed elc hoed 7 s. Summa $5\frac{1}{2}$ lb. Item in botren 8 cupen elke cupe 36 s. Summa 14 lb. 8 s. Item in case 5 waghén elke waghe 24 s. Summa 6 lb. Item in wullen 98 stic elc stic 3 s. 8 d. Summa 17 lb. 19 s. 4 d. Item in vachten $14\frac{1}{2}$ s. Item in zwinen 36 s. Item in coen 7 lb. 4 s. Summa van al 175 lb. 19 s. 4 d. Hier of es te slane dat thof ghecost heeft te houdene 81 lb. $8\frac{1}{2}$ s. Dus blijft hem te boven 94 lb. 10 s. 10 d.

Dit es tgoed dat behord ten hove vanden Briele ende behoren zal ghelevert bi broeder Willemine van Thoroud ende bi zuster Aechten Spinds. Int jaer XXXIII te half meye. Int eerste behortre 94 ymeten lands vanden welken bezayt es met rogghen 34 ymeten. Item met evenen 22 ymeten. Item met meeden ghepoot 2 ymeten 1 line 10 roeden. Summa van datter bezayt es 58 ymeten 1 line 10 roeden ende tander es gherland ende weede.

Dit sijn die cateile die ten vors. hove toe behoren. Int eerste 8 trecmerien. Item 1 cachtel. Item 16 melke coen. Item 11 heeft ghelder beesten. Item 7 calver. Item 100 hoof scaep.

Dit es tgoed dat dit vors. hof ghelevert heeft den huus. Int eerste in rogghen 90 hoed elc hoed 12 s. Summa 54 lb. Item in botren 6 cupen elke cupe 36 s. Summa 10 lb. 16 s. Item in case 4 waghén elke waghe 24 s. Summa 4 lb. 16 s. Item in wullen 100 stic elc stic 3 s. 8 d. Summa 18 lb. 6 s. 8 d. Item in lammeren 60 stic 4 s. Summa 14 lb. Item in vachten 4 lb. 11 s. 10 d. Item in coen ten tubbe 8 coen ghezomerd elc stic 30 s. Summa 12 lb. Item in coen te winterne 3 stic elc stic 18 s. Summa 54 s. Item in gloye 1100 elc 100 12 s. Summa 6 lb. 12 s. Item in hoye 8 voeder elc voeder 15 s. Summa 6 lb. Summa van al 131 lb. 16 $\frac{1}{2}$ s. Hier of es te slane dat thof ghecost heeft te houdene 111 lb. 7 $\frac{1}{2}$ s. Dus blijft hem te boven 20 lb. 9 s.

Dit es tgoed dat behord ten hove van Oedeleem ende behoren zal ghelevert bi broeder Janne van Huelewinkle int jaer XXXIII te half meye.

Int eerste behortre 108 ymeten lands van den welken bezayt es met tarwen ende met rogghen 16 ymeten. Item met evenen 30 ymeten. Item met vitsen 2 ymeten. Summa van datter bezayt es 48 ymeten ende tander es busch, brake ende weede.

Dit sijn die cateile die ten vors. hove toe behoren :

Int eerste 4 merien. Item 2 eenwinter veelken. Item 10 melke coen. Item 8 ghelde beesten. Item 4 calver. Item 2 zwijn. Item 100 hoofd scaep.

Dit es tgoed dat dit vors. hof ghelevert heeft den huus. Int eerste in tarwen 33 hoed elc hoed 15 s. Summa 24 lb. 15 s. Item in evenen 14 hoed elc hoed 6 s. Summa 4 lb. 4 s. Item in botren 2 cupen 2 $\frac{1}{2}$ zestendeelen elke cupe 36 s. Summa 3 lb. 15 s. Item in case 2 waghén 1 zestendeel elke waghe 24 s. Summa 49 s. 2 $\frac{1}{2}$ d. Item in wullen 94 stic elc stic 3 s. 8 d. Summa 17 lb. 4 s. 8 d. Item in lammeren 52 stic elc stic 4 s. Summa 10 lb. 8 s. Item ghecocht 4 scaep 27 s. Summa van al 62 lb. 18 s. 10 d. Hier of es te slane dat thof ghecost heeft te houdene 45 lb. 10 s. 7 d. Dus blijft hem te boven 17 lb. 8 s. 3 d.

Dit es tgoed dat behord ten hove van donc ende behoren zal ghelevert bi broeder Christiaen Hildebrandt ende bi zuster Catrinen Siveden int jaer XXXIII° te half meye.

Int eerste behortre 150 ymeten lands vanden welken bezayt es met rogghen 15 ymeten. Item met evenen 20 ymeten. Summa van datter bezayt es 35 ymeten ende tander es ghersland ende wede.

Dit sijn die cateilen die ten vors. hove toe behoren. Int eerste 6 merien. Item 14 melke coen. Item 14 ghelde beesten. Item 4 zwijn. Item 100 hoofd scaep.

Dit es tgoed dat dit vors. hof ghelevert heeft den huus. Int eerste 70 hoed roghs elc hoed 12 s. Summa 42 lb. Item in botren 1 $\frac{1}{2}$ cupe 3 zestendeelen elke cupe 36 s. Summa 3 lb. 14 d. Item in case 1 waghe 24 s. Item in wullen 100 stic elc stic 3 s. 8 d. Summa 18 lb. 6 s. 8 d. Item in lammeren 25 stic elc stic 4 s. Summa 5 lb. Item in vleessche 4 $\frac{1}{2}$ lb. Item van 100 lamwullen 3 $\frac{1}{2}$

lb. Item van ander wullen 6 lb. Summa van al 83 lb. 11 s. 10 d. Hier of es te slane van ere tiende 18 lb. Item van de costen die het hof ghecost heeft te houdene 59 lb. 13 s. 1 d.

Dus blijft het te boven 5 lb. 18 s. 9 d.

Dit es tgoed dat behord ten hove van Altena ende behoren zal ghelevert bi Margriete Lippins int jaer XXXIII° te half meye.

Int eerste behortre 125 ymeten ouder land ende woestine vanden welken bezayt es met rogghen 10¹/₂ ymeten. Item met evenen 22 ymeten. Summa van datter bezayt es 32¹/₂ ymeten ende al tander es weede ende beesten bouf. Dit sijn die cateile die ten vors. hove toe behoren. Int eerste 3 merien. Item 11 melke coen. Item 10 ghelde beesten. Item 4 calver. Item 2 zwijn. Item 100 hooft lammer ende 60.

Dit es tgoed dat dit vors. hof ghelevert heeft den huus. Int eerste in rogghen 16¹/₂ hoed elc hoed 12 s. Summa 9 lb. 18 s. Item in botren 4¹/₂ cupen elke cupe 36 s. Summa 8 lb. 2 s. Item in case 3¹/₂ waghén 3 zestendeelen elke waghe 24 s. Summa 4 lb. Item van 2 ossen 4 lb. 16 s. Item in vachten 3 lb. 7 s. Item in lammeren 24 s. Summa van al 31 lb. 7 s. Hier of es te slane van costen 5 lb. 4 s.

Dus blijft hem te boven 26 lb. 3 s.

Dit es tghoed dat behord ten hove van Snellegheem ende behoren zal ghelevert bi den meester int jaer XXXIII° te half meye.

Int eerste behortre 45 ymeten lands van den welken bezayt es met rogghen 10 ymeten. Item met evenen 18 ymeten. Summa van datter bezayt es 28 ymeten ende tander es gherland ende wede.

Dit sijn die cateile die ten vors. hove toe behoren. Int eerste 4 paerde. Item 12 coen. Item 5 ghelde beesten. Item 5 calver. Item 2 zwijn. Item 100 hooft scaep.

Dit es tgoed dat dit vors. hof ghelevert heeft den huus : int eerste 12 hoed ende 1 zac rogghen elc hoed 15 s. Summa 7 lb. 13 s. Item 8 hoed tarwen elc hoed 15 s. Summa 6 lb. Item in botren 4 cupen elke cupe 36 s. Summa 7 lb. 4 s. Item in case 3 waghén elke waghe 24 s. Summa 3 lb. 12 s. Item ene verze 42 s.